

Sygn. akt II C 415/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2017 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Marzena Botwina

Protokolant: Izabela Kucza

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2017 roku w Rybniku

sprawy z powództwa A. T.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w Ż.

o uchylenie uchwały

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powódki A. T. na rzecz pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej w Ż. kwotę 377 zł (trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSR del. Marzena Botwina

Sygn. akt II C 415/16

UZASADNIENIE

wyroku z 21 września 2017 roku

Powódka A. T. pozwem z 13 października 2016 roku wniosła o uchylenie uchwały o numerze (...) Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w Ż. z 2 czerwca 2006 r. w przedmiocie wykluczenia powódki z rejestru członków, ewentualnie o stwierdzenie nieważności uchwały o numerze (...) Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w Ż. z 2 czerwca 2006 r. w przedmiocie wykluczenia powódki z rejestru członków oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania.

Na uzasadnienie żądania podała, że wyżej wymieniona uchwała jest sprzeczna z postanowieniami statutu, obyczajami, a nadto ma na celu pokrzywdzenie powódki. Powódka wskazała, że w uzasadnieniu przedmiotowej uchwały podniesiono, że powódka nie wykonywała istotnych zobowiązań wobec pozwanej, a mianowicie nie uiszczała wymaganych należności za lokal mieszkalny. Powódka zarzuciła, że okoliczność ta ma jednak charakter pozorny, a na dzień podjęcia zaskarżonej uchwały powódka nie posiadała zadłużenia u pozwanej ze wskazanego tytułu. Tym samym nie dopuściła się naruszenia przepisów wówczas obowiązującego statutu, a w konsekwencji nie zaistniały przesłanki do podjęcia uchwały, mającej charakter represyjny. Dalej podała, że wedle art. 24§ 4 zd. 2 ustawy z 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze Rada Nadzorcza pozwanej powinna była wysłuchać powódkę przed podjęciem zaskarżonej uchwały. Tymczasem powódka nie posiadała żadnej wiedzy na temat procedowania sprawy odnoszącej się do wykluczenia jej z rejestru członków pozwanej. Nie mogła więc przedstawić swojego stanowiska w sprawie, w tym okoliczności istotnych dla jej rozpatrzenia. Następnie powódka podniosła, że uzasadnienie kwestionowanej uchwały nie spełnia ustawowych wymogów, a tym samym nie ma możliwości zweryfikowania okoliczności stanowiących

jej podstawę. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazała, że w uzasadnieniu uchwały rady nadzorczej konieczne jest skonkretyzowanie faktów i zarzutów stanowiących podstawę wykluczenia. Powódka wskazała, że okolicznością bezsporną jest, że uzasadnienie jest lakoniczne i nie zawiera jakichkolwiek dalszych faktów pozwalających zweryfikowanie jej zasadności. Powódka podkreśliła, że organ pozwanej był zobligowany do szczegółowego określenia zwrotu „nie uiszczenia wymaganych należności za lokal mieszkalny”, a to poprzez wskazanie kwoty zadłużenia oraz okresu za jaki ono istnieje. W ocenie powódki tak ogólne sformułowanie uzasadnienia wyklucza możliwości przeprowadzenia jego weryfikacji i jedynie popiera tezę o bezzasadności podjętej decyzji. Powódka zarzuciła, że utrudniono w ten sposób powódce merytoryczne ustosunkowanie się do kierowanych pod jej adresem zarzutów o braku regulowania należności czynszowych. Powódka zauważyła, że nawet w sytuacji istnienia niewielkiego zadłużenia Rada Nadzorcza pozwanej nie była uprawniona do wydania zaskarżonej uchwały, ponieważ klóciłoby się to z zasadami współzycia społecznego. Zdaniem powódki ewentualne marginalne naruszenie przez członka spółdzielni obowiązków wynikających ze statutu nie może bowiem implikować możliwości usunięcia go z rejestru członków. Takie postępowanie nie jest zgodne z zasadą proporcjonalności, która musi być uwzględniana przy stosowaniu tak represyjnych środków. Dalej powódka podniosła, że odpis zaskarżonej uchwały otrzymała dopiero 30 sierpnia 2016 r., a to w trakcie rozprawy sądowej, która odbyła się w Sądzie Rejonowym w Żorach w ramach postępowania o sygn. akt I C 213/08. Pozwana nigdy wcześniej nie poinformowała powódki o podjętej uchwale. Tym samym ustawowy termin na jej zaskarżenie, o którym mowa w art. 24 § 6 pkt 2 ustawy – Prawo spółdzielcze, zaczął biec dla powódki dopiero od 30 sierpnia 2016 r.

Pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa w Ż. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

Pozwana zarzuciła rażące naruszenie przez powódkę terminu do wniesienia powództwa w oparciu o art. 24 § 6 pkt 2 ustawy Prawo spółdzielcze. Pozwana wskazała, że za jednolite uznaje się stanowisko, że możliwość nieuwzględnienia przez sąd terminu, o którym mowa w art. 24 § 6 pkt 2 ustawy Prawo spółdzielcze możliwe jest wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych oraz gdy naruszenie terminu nie jest nadmierne. W niniejszej sprawie powódka skarży uchwałę Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej z 2 czerwca 2006 r., tj. ponad 10 lat od jej powzięcia. Powołując się na orzecznictwo sądów powszechnych pozwana wskazała, że na gruncie niniejszej sprawy brak jest jakichkolwiek okoliczności przemawiających za nieuwzględnieniem przez Sąd upływu terminu, o którym mowa w 24 § 6 pkt 2 ustawy Prawo spółdzielcze. Pozwana wskazała, że powódka odebrała uchwałę z 2 czerwca 2016 roku nr (...) w dniu 12 czerwca 2006 roku, a przesyłka nadana została 8 czerwca 2006 r. Dalej pozwana podała okoliczności podnoszone przez powódkę w sprawie, na którą powołuje się powódka tj. toczącej się przed Sądem Rejonowym w Żorach o sygn. I C 213/08, a które mają wykazać nieprawdziwe twierdzenia powódki odnośnie do terminu powzięcia przez nią informacji o poszczególnych decyzjach pozwanej i Sądu. Pozwana zarzuciła, że powódka miała możliwość kwestionowania uchwały Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w Ż. już w 2006 r. oraz to, że nieprawdą jest, że w okresie od maja do czerwca 2006 r. powódka nie posiadała zadłużenia względem pozwanej. Pozwana wskazała, że jeszcze przed podjęciem uchwały nr (...)powódka informowana była o posiadanym zadłużeniu. Powódka wiedziała, iż nieuregulowanie całości zadłużenia spowoduje podjęcie uchwały o wykluczeniu z rejestru członków. Po podjęciu uchwały o wykluczeniu powódka zwracała się o rozłożenie zadłużenia na raty, na co zarząd Spółdzielni wyraził zgodę. Ze zgromadzonej dokumentacji w aktach lokalowych wynika bezspornie istnienie zadłużenia powódki w okresie maj – czerwiec 2006 r. Dalej pozwana podkreśliła, że nie mogą zasługiwać na uwzględnienie zarzuty powódki jakoby nie została ona powiadomiona o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej. Pozwana podała, że z pisma z 18 maja 2006 r. wynika dokładnie kiedy odbędzie się posiedzenie w przedmiocie wykluczenia powódki z rejestru członków i w jakich okolicznościach taka uchwała może zostać wycofana z porządku obrad. Pozwana nie zgodziła się z zarzutami powódki, że uzasadnienie uchwały jest zbyt lakoniczne. Podała, że powódka wielokrotnie i na bieżąco informowana była przez pozwaną o istnieniu zadłużenia, wiedziała kiedy i w jakim przedmiocie odbędzie się posiedzenie Rady Nadzorczej. Uchwała wskazuje wprost przyczynę wykluczenia, czyli nieuiszczanie należności za lokal mieszkalny. Pozwana podkreśliła, że w sprawie brak jest wyjątkowych okoliczności przemawiających za zastosowaniem art. 42 ust. 8 Prawa spółdzielczego. (k. 46-49)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W umowie z 25 czerwca 2002 roku pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa w Ż. ustanowiła na rzecz powódki A. T. spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w Ż. na Osiedlu (...). W. 7 E.

(umowa z 25 czerwca 2002 roku w aktach lokalowych)

Już w marcu 2003 roku powódka pozostawała w opóźnieniu z zapłatą należności czynszowych, tak, że na 20 marca 2003 roku zadłużenie to wynosiło 1.699,30 zł. Spłata tego zadłużenia na wniosek powódki została przez pozwaną rozłożona na raty. W kolejnych latach powódka nadal posiadała zaległości z tytułu opłat czynszowych, których spłatę na jej wniosek pozwana rozkładała na raty. Zadłużenie w kolejnych latach rosło tak, że na dzień 17 marca 2006 roku wynosiło 4.122,19 zł plus odsetki.

(dokumenty znajdujące się w aktach lokalowych)

Rada Nadzorcza Spółdzielni Mieszkaniowej w Ż. 2 czerwca 2006 roku podjęła uchwałę nr (...) w sprawie wykluczenia powódki A. T. z członkostwa. W uzasadnieniu uchwały podano, że powódka nie wykonuje istotnych zobowiązań wobec pozwanej spółdzielni tj. nie uiszcza wymaganych należności za lokal mieszkalny. W treści uchwały zawarto pouczenie o prawie powódki odwołania się do Zebrania Przedstawicieli Członków w ciągu 45 dni od daty otrzymania uchwały oraz o prawie zaskarżenia uchwały do Sądu w terminie sześciu tygodni od dnia otrzymania uchwały.

(odpis uchwały k. 59)

Pismem z 18 maja 2006 roku zawiadomiono powódkę o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej i przedmiocie tego posiedzenia tj. o tym, że będzie rozpoznawany wniosek o wykluczenie powódki z członkostwa w spółdzielni z tytułu zaległości czynszowych. W zawiadomieniu tym wskazano, że zaległość czynszowa powódki na 15 maja 2006 roku wyniosła 3.589,79 zł tytułem należności głównej. Poinformowano również powódkę, że jeżeli całość zadłużenia zostanie uregulowana do 2 czerwca 2006 roku Zarząd spółdzielni po okazaniu dowodu wpłaty cofnie wniosek o wykluczenie. Pismo z 18 maja 2006 roku powódka otrzymała 23 maja 2006 roku.

(pismo z 18 maja 2006 roku, potwierdzenie odbioru k. 60 – 61, oryginały w aktach lokalowych)

Odpis uchwały z 2 czerwca 2006 roku z pouczeniem o możliwości zaskarżenia uchwały zostały doręczone powódce 12 czerwca 2006 roku.

(pismo z 6 czerwca 2006 roku, potwierdzenie odbioru k. 57-58, oryginały w aktach lokalowych)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów.

Fakty doręczenia powódce zawiadomienia o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej, które odbyło się 2 czerwca 2006 roku oraz doręczenia powódce odpisu zaskarżonej uchwały ustalono na podstawie znajdujących się w aktach lokalowych potwierdzeń odbioru tych dokumentów, których odpisy znajdują się w aktach sprawy na kartach podanych wyżej.

Zgodnie z art. 253 k.p.c. jeżeli strona zaprzecza prawdziwości dokumentu prywatnego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenie osoby, która je podpisała, od niej nie pochodzi, obowiązana jest okoliczności te udowodnić. Z przepisu tego wynika, że to na stronie, która dokument prywatny podpisała, spoczywa powinność obalenia domniemania, że zawarte w tym dokumencie oświadczenie od niej nie pochodzi. Strona zaprzeczająca autentyczności dokumentu wystawionego przez siebie powinna udowodnić nieprawdziwość dokumentu. Strona może wykazywać, że to nie ona złożyła podpis, jak też, że nie złożyła oświadczenia o treści ujętej w dokumencie, czy też, że dokument został przerobiony, podrobiony czy też bezpodstawnie wypełniony, gdy podpis był złożony in blanco. Dowodzenie twierdzeń odnośnie do autentyczności dokumentów prywatnych może przebiegać za pomocą wszelkich dostępnych środków dowodowych. W rozpoznawanej sprawie Sąd uznał, że powódka, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie wykazała, że to nie ona złożyła podpisy potwierdzające fakty odbioru wyżej wskazanych dokumentów. Same wątpliwości powódki czy to ona czy też jej matka potwierdziła odbiór dokumentu nie mogą

zostać uznane za wystarczające do przyjęcia, że powódka nie została zawiadomiona o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej, na którym podjęto uchwałę o jej wykluczeniu z członkostwa w spółdzielni oraz, że nie został jej doręczony odpis zaskarżonej uchwały w dacie wskazanej przez pozwaną. Powódka nie zgłosiła żadnych wniosków dowodowych mających na celu ustalenie, że to nie jej podpisy widnieją na wskazanych wyżej potwierdzeniach odbioru.

Sąd uznał również, że powódka nie wykazała, że w datach 23 maja 2006 roku i 12 czerwca 2006 roku doręczano jej inne pisma spółdzielni, których mogłyby dotyczyć przedłożone potwierdzenia odbioru.

Odnosząc się do zarzutu pełnomocnika powódki, że oryginał potwierdzenia odbioru odpisu uchwały został przerobiony gdyż widnieje na nim dopisek o treści „ (...)”, a na dołączonym do odpowiedzi na pozew odpisie tego dokumentu zapisku tego nie ma, należy wskazać, że co prawda odpis tego dokumentu został wykonany niedbale, gdyż dokument nie został w całości skopiowany tj. w zakresie części znajdującej się w górnym prawym rogu, ale po pierwsze nie była to istotna część dokumentu (zapisek dotyczył numeracji wewnętrznej spółdzielni stosowanej przy wpływie korespondencji), a po drugie powódka mogła zapoznać się z oryginałem dokumentu i złożyć stosowne wnioski dowodowe dotyczące tego czy podpis potwierdzający doręczenie dokumentu pochodził od niej, czego jednak nie uczyniła.

Sąd mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności dokumenty znajdujące się w aktach lokalowych, w tym przedłożone potwierdzenia odbioru dokumentów nie dał wiary dowodowi z przesłuchania stron w zakresie przesłuchania powódki w części w jakiej powódka twierdziła, że z treścią uchwały z 2 czerwca 2006 roku zapoznała się dopiero w 2016 roku.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z protokołu rozprawy z 30 sierpnia 2008 roku, która odbyła się w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Żorach, zarejestrowanej pod sygn. I C 213/08 uznając, że dokument ten nie ma znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Na wstępie należy wskazać, że drogą zaskarżenia uchwały Rady Nadzorczej o wykluczeniu lub wykreśleniu członka ze spółdzielni jest tryb przewidziany w art. 42 ustawy z 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze. W razie zbiegu podstaw z art. 42 § 2 z art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego pierwszeństwo ma nieważność bezwzględna, będąca wynikiem sprzeczności uchwały z ustawą, wówczas jednak powództwo o uchylenie uchwały jest bezprzedmiotowe.

Natomiast w sytuacji, gdy uchwała Rady Nadzorczej podjęta została w sposób niezgodny z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzi w interesy spółdzielni albo ma na celu pokrzywdzenie członka spółdzielni, jest ona dotknięta względną nieważnością tj. traci moc dopiero w razie jej prawomocnego uchylenia przez sąd.

Zgodnie z 24 § 6 ustawy Prawo spółdzielcze jeżeli organem właściwym w sprawie wykluczenia albo wykreślenia członka ze spółdzielni jest, zgodnie z postanowieniami statutu, rada nadzorcza, członek spółdzielni ma prawo:

- 1) odwołać się od uchwały o wykluczeniu albo wykreśleniu do walnego zgromadzenia, w terminie określonym w statucie, albo
- 2) zaskarżyć uchwałę rady nadzorczej do sądu w terminie sześciu tygodni od dnia doręczenia członkowi uchwały z uzasadnieniem; przepisy art. 42 stosuje się odpowiednio. Termin ten nie dotyczy uchwały sprzecznej z ustawą. Oznacza to, że każdy kto ma w tym interes prawny może w każdym czasie żądać ustalenia, w trybie powództwa opartego na treści art. 189 k.p.c., że nie wywiera ona skutków prawnych.

W rozpoznawanej sprawie powódka zarzucała nieważność uchwały z powodu jej sprzeczności z ustawą tj. art. 24 § 4 Prawa spółdzielczego twierdząc, że nie została zawiadomiona o terminie posiedzenia, na którym podjęto uchwałę o jej wykluczeniu oraz z 24 § 5 Prawa spółdzielczego wskazując, że uchwała nie zawierała należytego uzasadnienia, a tym samym nie spełnia ustawowych wymogów, gdyż nie ma możliwości zweryfikowania okoliczności stanowiących jej podstawę. Interes prawny powódki w ustaleniu nieważności uchwały nr (...) podjętej przez Radę Nadzorczą pozwanej

2 czerwca 2006 roku jest oczywisty, gdyż na podstawie tej uchwały powódka została wykluczona z członkostwa w spółdzielni.

Zaznaczyć należy, że w sprawie o stwierdzenie nieważności lub uchylenie uchwały walnego zgromadzenia członków spółdzielni opartej na regulacji art. 42 § 2 i 3 Prawa spółdzielczego, to na stronie powodowej spoczywa obowiązek udowodnienia istnienia przesłanek w przepisie tym wymienionych, a uzasadniających zaskarżenie uchwały. Jeżeli zatem zarzuca ona, że dana uchwała jest nieważna, bo jest sprzeczna z ustawą, albo należy ją uchylić, jako sprzeczną z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzącą w interesy spółdzielni albo mającą na celu pokrzywdzenie jej członka, to winna ową sprzeczność udowodnić.

Pierwszy z podniesionych przez powódkę zarzutów dotyczących ważności uchwały Sąd uznał za niezasadny, gdyż jak wyżej wskazano powódka została w prawidłowy sposób zawiadomiona o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej, podczas którego podjęto zaskarżoną uchwałę i nie wykazała okoliczności przeciwnej.

Niezależnie od powyższego odnosząc się do wymogów jakim powinno odpowiadać uzasadnienie zaskarżonej decyzji należy wskazać, że w doktrynie i orzecznictwie sądowym ugruntowany jest pogląd, iż sprzeczność uchwały z prawem z powodu naruszenia wymogów proceduralnych może polegać na uchybieniach w zakresie zwołania posiedzenia rady nadzorczej, uchybieniach proceduralnych w toku jego odbywania, uznaniu za podjętą uchwałę z naruszeniem kworum lub wymaganej większości głosów, a także szeregu innych. Nie każde jednak uchybienie proceduralne związane z podejmowaniem uchwały skutkuje jej nieważnością, lecz tylko takie, które miało lub mogło mieć wpływ na treść uchwały.

Wpływ formalnego uchybienia na podjęcie czy treść uchwały podjętej przez organy spółdzielni jest okolicznością faktyczną, która w razie, gdy nie została w toku postępowania przyznana przez stronę przeciwną, podlega wykazaniu stosownie do reguł przewidzianych w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Oznacza to przede wszystkim, że przywoływana przez skarżącego przyczyna stwierdzenia nieważności uchwały musiałyby mieć wpływ na wynik głosowania, co w niniejszej sprawie nie zostało w żaden sposób wykazane. Powódka nie wykazała, że w dacie wydania uchwały spłaciła całość zadłużenie w całości z odsetkami ani, że jej sytuacja osobista i majątkowa przedstawiona Radzie Nadzorczej mogłaby spowodować podjęcie innej decyzji niż tej wyrażonej w zaskarżonej uchwale.

Odnosząc się do drugiego z podniesionych przez powódkę zarzutów formalnych tj. zbyt ogólnych sformułowań dotyczących przyczyn wykluczenia powódki zawartych w uzasadnieniu uchwały należy zauważyć, że podstawy wykluczenia muszą zostać ujęte w sposób niepozostawiający wątpliwości co do tego, jakiego rodzaju zachowania stanowiły w ocenie wykluczającego organu zawinione naruszenie obowiązków członka spółdzielni. Zaznaczenia wymaga, że podstawy wykluczenia nie muszą zostać podane w formie ścisłego wyliczenia czy opisu jednostkowych zachowań, a wystarczające jest ich zbiorcze zakwalifikowanie poprzez posłużenie się opisem obejmującym sformułowania adekwatne do zarzutów stawianych członkowi spółdzielni. Wskazanie, że wykluczenie powódki nastąpiło z powodu nie wykonywania przez nią istotnych zobowiązań wobec pozwanej spółdzielni tj. nie uiszczania wymaganych należności za lokal mieszkalny spełnia podane wyżej kryteria, w związku z tym bezpodstawny pozostawał zarzut naruszenia 24 § 5 ustawy Prawo spółdzielcze.

Odnosząc się do twierdzeń powódki, które w jej ocenie stanowiły podstawę uchylenia zaskarżonej uchwały należy wskazać, że na gruncie wykładni art. 42 § 6 w zw. z art. 24 § 6 pkt 2 Prawa spółdzielczego określony w tym przepisie sześćotygodniowy termin liczony od dnia doręczenia odpisu uchwały z uzasadnieniem do zaskarżenia uchwały rady nadzorczej ma charakter ustawowy i nie może być skracany lub wydłużany na podstawie decyzji sądu bądź stron. Termin do żądania uchylenia zaskarżonej uchwały upłynął powódce 24 lipca 2006 roku.

Zgodnie z art. 24 § 6 pkt 2 w zw. art. 42 § 8 Prawa spółdzielczego, sąd może nie uwzględnić upływu terminu, o którym mowa w § 6, jeżeli utrzymanie uchwały rady nadzorczej w mocy wywołałoby dla członka szczególnie dotkliwe skutki, a opóźnienie w zaskarżeniu tej uchwały jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami i nie jest nadmierne.

Opóźnienie powódki w zaskarżeniu uchwały wyniosło w niniejszej sprawie ponad 10 lat. W tym czasie toczyła się sprawa o eksmisję powódki z lokalu spółdzielni oraz pozwana wielokrotnie rozkładała powódce spłatę zaległych należności na raty. Sąd uznał, że w rozpoznawanej sprawie po pierwsze opóźnienie w zaskarżeniu podjętej uchwały nie może zostać nie uznane za nadmierne, a po drugie powódka nie wykazała istnienia wyjątkowych okoliczności, które uzasadniałyby nieuwzględnienie upływu terminu do zaskarżenia uchwały.

Mając na uwadze powyższe powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c.

Sygn akt II C 415/16

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

R., 16 października 2017 roku